

วาทศิลป์ของนิวกลมในหนังสือรวมสารคดี
เรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้”
**The Style of “Niew Klom” in a Non-fiction Book
about “Teacher in the Cookie Shop”**

Received: August 24, 2020

ปาริฉัตร พยุงศรี¹

Revised: April 23, 2021

Parichat Payungsri

Accepted: May 14, 2021

Abstract

This study analyzed content strategies and language strategies in 40 documentaries in Teacher in the Cookies Shop by Niew Klom. The study was conducted via qualitative approach and the results were mostly presented via narration and analysis with some quantitative data. In terms of titling, 18 documentaries, or 45%, were titled according to the content. The same number were titled according to iconic persons in the story while three of them, or 7.5%, were titled by figuration and only one, or 2.5%, was titled according to a place. With respect to chapter introduction, there were five strategies, namely talking with the readers (18 chapters or 45%), narration (8 chapters or 20%), questioning (7 chapters or 17.5%), summarizing (4 chapters or 10%) and quotation (3 chapters or 7.5%). Regarding content, there were six strategies. Seventeen chapters, or

¹อาจารย์ภาษาไทย สาขาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประเทศไทย
Thai language lecturer, Department of Oriental Languages, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thailand

Corresponding Author: parichat_p@rmutt.ac.th

42.5%, were based on stories of people. Ten of them, or 25%, were based on author's experience. Seven chapters, or 17.5% were presented in cause and effect explanation. Contrasting were used in three chapters (7.5%) while comparing were used in 2 chapters (5%) which was the same number with quotation (5%). In terms of chapter summarizing, there was only one strategy, that is, giving some ideas. With respect to writing style, the result showed that semi-official language was applied throughout the book. Compound words, slangs, foreign words, imaginative words and figurative words were used. In terms of sentence type, interrogative sentences, summarizing sentences, parallel sentences and contrasting sentences were used throughout the book.

Keywords: language style, Niew Klom

บทคัดย่อ

การศึกษา “วัจนลีลาในหนังสือรวมสารคดีเรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” เพื่อวิเคราะห์วัจนลีลาของนิวกมลเกี่ยวกับกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษาจากสารคดี ทั้ง 40 เรื่อง นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์และข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่ามีกลวิธีการตั้งชื่อเรื่องตามเนื้อหาสาระของเรื่อง 18 เรื่อง (ร้อยละ 45) ตั้งชื่อตามตัวละคร 18 เรื่อง (ร้อยละ 45) ตั้งชื่อแบบเปรียบเทียบ 3 เรื่อง (ร้อยละ 7.5) และตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญ 1 เรื่อง (ร้อยละ 2.5) การเปิดเรื่อง 5 วิธี คือ สนทนากับผู้อ่าน 18 เรื่อง (ร้อยละ 45) บรรยาย 8 เรื่อง (ร้อยละ 20) ตั้งคำถาม 7 เรื่อง (ร้อยละ 17.5) สรุปความสำคัญ 4 เรื่อง (ร้อยละ 10) และอ้างคำพูด 3 เรื่อง (ร้อยละ 7.5) การดำเนินเรื่อง 6 วิธีคือ อ้างอิงตัวบุคคล 17 เรื่อง (ร้อยละ 42.5) เล่าเรื่องจากประสบการณ์ 10 เรื่อง (ร้อยละ 25) แสดงเหตุและผล 7 เรื่อง (ร้อยละ 17.5) ชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้าม 3 เรื่อง (ร้อยละ 7.5) เปรียบเทียบ 2 เรื่อง (ร้อยละ 5) และยกถ้อยคำมาอ้างอิง 2 เรื่อง (ร้อยละ 5) การปิดเรื่อง พบการสรุปแบบฝากข้อคิดเท่านั้น ใช้ภาษาแบบกึ่งแบบแผน มีการใช้

ถ้อยคำได้แก่ คำซ้อน คำสแลง คำภาษาต่างประเทศ คำให้เกิดจินตภาพ คำที่มีความหมายโดยนัย การใช้ประโยคมี 4 ประเภท คือ ประโยคคำถาม ประโยคสรุปความ ประโยคขนานความ และประโยคขัดความ

คำสำคัญ: วัจนลีลา นวักลม

บทนำ

สารคดีเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่งมีวัจนลีลาเฉพาะตัวที่ผู้เขียนเลือกสรรถ้อยคำมาใช้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการจะสื่อสาร สารคดีคืองานเขียนที่มีเนื้อหาความรู้ ข้อเท็จจริง และทรรศนะมุ่งให้ความรู้ ความคิด และความสนุกสนานเพลิดเพลินกับผู้อ่าน มีการจัดระเบียบความคิดและกลวิธีในการนำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสจากสารคดีเหล่านั้น (Boonkhachorn, 1990, p. 713; Lohitkun, 2001, p. 153; Mascharus, 1996, p. 21-23) สารคดีแบ่งได้หลายประเภท ได้แก่ สารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สารคดี สังคมศาสตร์ สารคดีศิลปวัฒนธรรม สารคดีความเรียง สารคดีแนวประวัติ สารคดีแนวพุทธปัญญา สารคดีท่องเที่ยว สารคดีแนะนำ (Mosikarat, Boonkhachorn & Suepson, 1991, p. 383-428)

สารคดีประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ส่วน คือ ชื่อเรื่อง เปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่อง (Lohitkun, 2001, p. 153-162) การสร้างสรรค์กลวิธีในการนำเสนอ อาจใช้กลวิธีแบบเรื่องสั้นหรือนวนิยาย อาจมีตัวละคร จบเรื่องแบบหักมุม จบเรื่องแบบทิ้งปริศนาให้ผู้อ่านได้ขบคิด ชื่อเรื่องคือส่วนแรกที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านเนื้อหา เป็นการบอกขอบเขตของเรื่อง การเปิดเรื่อง คือ การนำเข้าสู่เนื้อเรื่องเพื่อแนะนำผู้อ่านเกี่ยวกับสารคดีที่จะอ่านปูพื้นฐานความรู้ ความคิดของเรื่องแก่ผู้อ่าน เนื้อเรื่อง คือ ส่วนสำคัญที่แสดงเนื้อหาสาระของสารคดีเหล่านั้นโดยตรง อาจเป็นการแสดงความรู้ ข้อเท็จจริง หรือ ประสบการณ์ของผู้เขียน การปิดเรื่อง คือ ส่วนสรุปที่สำคัญเทียบเท่าการเปิดเรื่อง เพราะเป็นการรวมใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อเน้นย้ำความรู้ให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น (Nantachantoon, 2000,

p. 128-135; Nukulkit, 2000, p.249; Punnotok, 1984, p. 63) นอกจากโครงสร้างสี่ ส่วนของการเขียนสารคดีแล้ว กลวิธีการใช้ภาษา ศิลปะการถ่ายทอดเนื้อหาถือว่าเป็น ส่วนสำคัญที่สะท้อนเอกลักษณ์และศิลปะการใช้ภาษาของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่ง เรียกว่าวัจนลีลาในการเขียนนั่นเอง

วัจนลีลา เป็นสำนวนที่แสดงความคิดเห็นของผู้เขียนออกมาเป็นภาษา สำนวนของผู้เขียนคนไหนก็เท่ากับเป็นกระจกเงาส่องให้เห็นลักษณะจิตใจของผู้เขียน คนนั้น (Na Nakhon, 1971 p. 38-43) กล่าวได้ว่า วัจนลีลาเป็นศิลปะการเขียนที่ แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดและเจตคติของผู้เขียน ได้แก่ การเลือกพินัยคำ การสร้างประโยค การใช้ภาพพจน์ การสร้างจินตภาพ การดำเนินเรื่อง การบรรยายและ การพรรณนาความ (Satawethin, 1975, p. 71) ลักษณะสำนวนภาษาของนักเขียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะนักเขียนย่อมมีเอกลักษณ์ทางภาษาเฉพาะตน

หากกล่าวถึงนักเขียนสารคดีที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านในปัจจุบัน “นิวกลม” นามปากกาของ สราวุธ เฮ้งสวัสดิ์ เป็นนามปากกาที่ผู้อ่านมักจะนึกถึงเป็นอันดับแรก ๆ เนื่องจากนิวกลมเป็นนักเขียนสารคดีที่ผลิตผลงานออกมาอย่างต่อเนื่องทั้งสารคดีความ เรียงและสารคดีท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นในการเขียนเป็นนักเขียนของนิวกลมเริ่มจาก นิติสารทำมือชื่อ “DIM” หรือ Do It Myself เริ่มเขียนคอลัมน์แนวสร้างสรรค์ชื่อ “E=iQ2” ในนิติสารอะเดย์ นิวกลมจึงเป็นนักเขียนตั้งแต่นั้น นิวกลมมีผลงานเล่ม แรกที่สร้างชื่อเสียงให้กับนามปากกาของเขา คือ หนังสือสารคดีท่องเที่ยวที่มียอดขายดี ในปี พ.ศ. 2547 ชื่อ “โตเกียวไม่มีชา” ตีพิมพ์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 11 ครั้ง

งานเขียนของนิวกลมมีลักษณะเฉพาะตัว สามารถถ่ายทอดเรื่องราวรอบตัว ด้วยถ้อยคำที่เรียบง่ายเหมาะกับผู้อ่านทุกเพศทุกวัยทำให้ผู้อ่านหลงเสน่ห์ไปกับ ตัวอักษรของนิวกลม

“เมื่อตั้งใจฟัง ผมจึงหลงรักเพลงนี้
ความรักเกิดจากการฟัง ไม่ใช่การพูด (ว่ารัก)
เช่นกันกับคำพูดของคนที่เรารัก เมื่อตั้งใจฟัง
ทุกถ้อยคำย่อมมีความหมาย

ถ้อยคำมากมายที่เอ่ยจากปากของเขาพร้อมจะทำให้เราหัวเราะ ซาบซึ้งใจ เข้าใจกันและกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะไปแล้ว เราไม่น่าจะแปลกใจหากเกิดความรู้สึกนั้นจากการฟังคำพูดของพวกเขา แต่เราน่าจะแปลกใจที่ปล่อยให้คำพูดเหล่านั้นผ่านไปโดยไม่รู้สึกรออะไรมาตั้งเนิ่นนาน

การปล่อยให้เพลงเพราะ ๆ ไหลผ่านหูซ้ายทะลุหูขวา นั้นเป็นเรื่องน่าเสียดายแต่การปล่อยให้คำพูดของคนที่เรารัก หรือคนที่รักเราผ่านหูไปโดยไม่ใส่ใจรับฟังนั้นน่าเสียดายกว่า เพราะคนก็เหมือน ‘แผ่นไม้’ ในบทเพลงนั้น ไม่ว่าเขาหรือเราก็มิแต่จะเก่าไปตามกาล

หากไม่ฟังวันนี้ วันข้างหน้าเราอาจไม่มีโอกาสแล้วก็ได้”

(Niew Klom, 2015, p. 157-158)

ลีลาการใช้ภาษาข้างต้นของนิ่วกลมนั้น แม้จะดูเรียบง่ายแต่แฝงไว้ด้วยความลึกซึ้งกินใจที่พร้อมจะให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของ “คำรัก” ที่อยู่รอบตัวและพร้อมจะใส่ใจฟังคำนั้นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นิ่วกลมยังใช้กลวิธีการใช้ความเปรียบเทียบกับ “คนก็เหมือน ‘แผ่นไม้’” ถือได้ว่าเป็นศิลปะการใช้ภาษาในการเขียนที่น่าสนใจ

Phongsuk, S (2010) ศึกษาเนื้อหาและกลวิธีทางภาษาในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวของ “นิ่วกลม” จำนวน 6 เล่ม ประกอบด้วยเรื่อง โตเกียวไม่มีชา, กัมพูชาพริบตาเดียว, เนปาลประมาณสะดือ, สมองไหวในฮ่องกง, ลอนดอนไดอารี่ 1.1 พอจะมีเวลาให้ความสุขบ้างไหม และนั่งรถไฟไปตุ๋นเย็น พบว่า นิ่วกลมนำเสนอข้อมูลหลักสองประการ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและข้อมูลตามทรรศนะของตนเองด้านการมองโลกและการใช้ชีวิต ด้านกลวิธีทางภาษา พบว่า นิ่วกลมใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลาย ได้แก่ การเน้นการเล่นคำ การละเมิดคำคู่กัน การใช้ความเปรียบ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การสรุปด้วยคำคม การกล่าวอ้างข้อความ และการใช้บทสนทนา

Thongklad, S. (2016) ศึกษาแนวคิดในสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “ความฝันที่มันสุดท้าย” ของนิวกลม พบว่า นิวกลมใช้ภาษาเพื่อแสดงแนวคิดในการเขียนหนังสือสารคดีท่องเที่ยว 4 ประการ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ และแนวคิดเกี่ยวกับการปกครอง นิวกลมเป็นนักเขียนที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างหลากหลายมีความพิถีพิถันเลือกสรรภาษาที่เป็นถ้อยคำเรียบง่าย กระชับและชัดเจน

จากผลการวิจัยที่กล่าวถึงงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวและกวีนิพนธ์ของนิวกลม นั้น ทำให้ทราบว่า นิวกลมเป็นนักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนอย่างมีเอกลักษณ์ มีศิลปะทางการใช้ภาษา เลือกสรรถ้อยคำ สำนวนและภาพพจน์ ก่อให้เกิดจินตภาพชัดเจนสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่านทั้งงานเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง ทั้งยังสะท้อนให้เห็นธรรมชาติในการใช้ชีวิตจากมุมมองของนิวกลม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยลีลาในรวมสารคดีของนิวกลมในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้” ซึ่งเป็นสารคดีเกี่ยวกับข้อคิดและแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต เพื่อให้ได้ทราบถึงการใช้กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาและใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านประทับใจ

วัตถุประสงค์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาด้านการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง
2. เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษา ด้านระดับของภาษา การใช้คำ และการใช้ประโยค

วิธีการศึกษา

รวบรวมข้อมูลจากตำรา หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวจนลีลา ศึกษาสารคดีทั้ง 40 เรื่อง ของนิวกลมในหนังสือรวมสารคดีเรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” ตามขอบเขตของการศึกษาวจนลีลาของ

สารคดี โดยพิจารณากลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ด้านการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง นับจำนวนความถี่ที่ปรากฏและคิดค่าร้อยละใน หัวข้อกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา และการใช้ภาษาตามระดับของภาษา การใช้คำ การใช้ประโยค แสดงผลการศึกษาโดยการพรรณนาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ สรุปผล อภิปรายผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

การศึกษาวรรณคดีในรวมสารคดีของนิวกมลในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้” เป็นไปตามแนวทางการศึกษาวรรณคดีเกี่ยวกับสารคดีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ ข่าวสารและความบันเทิงโดยมีเนื้อหาที่มีรากฐานจากความเป็นจริง (Panthummasut, 1990, p. 711-712) เมื่อได้ศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษา พบผลการศึกษา ดังนี้

1. กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา

1.1 การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นส่วนแรกที่สร้างความสนใจและจูงใจให้ผู้อ่านติดตาม โดยบอกแนวทางเนื้อหาและจำกัดขอบเขตเรื่องให้ผู้อ่านทราบ (Nantachantoon, 2000, p. 128-136) การเปิดเรื่องในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้” มีลักษณะร่วมกันทุกเรื่องคือ การเขียนความคิดรวบยอดต่อท้ายชื่อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเบื้องต้นว่าผู้เขียนต้องการสื่อแนวความคิดเช่นใดในการเขียนเรื่องดังกล่าว โดยการตั้งชื่อเรื่องมีลักษณะเด่น 4 ลักษณะ ดังนี้

ก) การตั้งชื่อตามเนื้อหาสาระของเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องลักษณะนี้เพื่อเป็นการเตรียมตัวผู้อ่านให้ทราบถึงสาระสำคัญที่จะปรากฏในเรื่อง ผลการวิจัยพบการตั้งชื่อตามเนื้อหาสาระของเรื่อง จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45 เช่น **เรื่อง ทุกคน ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกสถานที่ “โลกนี้ไม่มีปัญหาและศัตรู มีแต่ครูกับบทเรียน”** (Niew Klom, 2015, p. 21) เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจว่าปัญหาและศัตรู ครูกับบทเรียนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างไร

ข) การตั้งชื่อตามตัวละครสำคัญ การตั้งชื่อเรื่องตามตัวละครสำคัญเป็นการดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจใคร่รู้ว่า บุคคลที่ปรากฏในชื่อเรื่องนั้นคือใคร และเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับผู้เขียน ผลการวิจัยพบการตั้งชื่อตามตัวละคร จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45 เช่น **เรื่อง เอลวิส โจว “ความปลอดภัยไม่เคยทำให้ใครเติบโต”** (Niew Klom, 2015, p. 35) เป็นการกล่าวถึงเพื่อนร่วมงานชาวสิงคโปร์ของผู้เขียนที่สร้างความท้าทายและกระตุ้นการใช้ชีวิตให้กับผู้เขียน

ค) การตั้งชื่อแบบเปรียบเทียบ การตั้งชื่อเรื่องแบบเปรียบเทียบให้เห็นความหมายโดยนัยของของสองสิ่งที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบการตั้งชื่อเรื่องแบบเปรียบเทียบ จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.5 เช่น **เรื่อง เข็มกับไม้จิ้มฟัน “เราต่างมีความสามารถมากกว่าที่เราคิด”** (Niew Klom, 2015, p. 57) ผู้เขียนเปรียบเทียบให้เห็นคุณสมบัติที่แตกต่างของเข็มกับไม้จิ้มฟันที่ใช้ประโยชน์ต่างกันแม้จะขนาดเล็กเหมือนกัน

ง) การตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญของเรื่อง การตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญของเรื่องเพื่อให้อ่านเกิดจินตภาพของสถานที่นั้นก่อนจะอ่านเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยพบการตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญของเรื่อง จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.5 ได้แก่ **เรื่อง ห้องเก็บของ “สิ่งที่มีค่าต้องรักษาให้ดี สิ่งที่ไม่ดีควรโยนทิ้งไป”** (Niew Klom, 2015, p. 199) ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่อง “ห้องเก็บของ” เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านทราบว่า เป็นสถานที่สำคัญกับเรื่องอย่างไร

ตาราง 1

ตารางแสดงกลวิธีการตั้งชื่อเรื่องในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้”

ลำดับที่	ลักษณะการตั้งชื่อเรื่อง	เรื่อง	ร้อยละ
1.	การตั้งชื่อตามเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่อง	18	45
2.	การตั้งชื่อตามตัวละครสำคัญ	18	45
3.	การตั้งชื่อแบบเปรียบเทียบ	3	7.5
4.	การตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญของเรื่อง	1	2.5

1.2 การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่องนำเข้าสู่เนื้อเรื่องเพื่อแนะนำผู้อ่านเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน บอกเจตนาของผู้เขียนและขอบเขตของเรื่อง ผู้เขียนอาจปูพื้นความรู้และความคิดของเรื่องแก่ผู้อ่าน (Nantachantoon, 2000, p. 128-136) วิธีการเปิดเรื่องของ “นิวกลม” ผลการวิจัยพบ 5 วิธี คือ การสนทนากับผู้อ่าน การบรรยาย การตั้งคำถาม การสรุปความสำคัญ และการอ้างคำพูด ดังนี้

ก) การสนทนากับผู้อ่าน ผู้เขียนมักจะเริ่มต้นด้วยบทสนทนาในเรื่องที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ ผลการวิจัยพบการเปิดเรื่องแบบการสนทนากับผู้อ่าน จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45 เช่น **เรื่อง ทุกคน ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกสถานที่** “โลกนี้ไม่มีปัญหาและศัตรู มีแต่ครูกับบทเรียน” เปิดเรื่องด้วยการทักทายผู้อ่านว่า “สวัสดีนิวกลมๆ ประนมกราบ สวัสดิ์แนบเลื้อยเกาะของขุนพลทุกท่าน” (Niew Klom, 2015, p. 21) ผู้เขียนเปรียบผู้อ่านทุกคนเป็น “ขุนพล” ที่ต้องออกรบกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต ใช้การปฏิสนัณการเป็นการสนทนาอย่างเป็นมิตร

ข) การบรรยาย ผู้เขียนใช้วิธีบรรยายเหตุการณ์ เล่าเรื่อง และกล่าวถึงแนวคิดของเรื่อง ผลการวิจัยพบการเปิดเรื่องแบบการบรรยาย จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น **เรื่อง ต่อเวลาพิเศษ** - “ไม่มีเวลาธรรมดา ทุกเวลาคือ ‘เวลาพิเศษ’” เปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึง “การหมุนเข็มนาฬิกาเพื่อเปลี่ยนเวลาไม่ใช่เรื่องที่คนไทยจะทำบ่อย ๆ จะทำก็ตอนที่ซื้อนาฬิกามาใหม่ ๆ หรือไม่ก็ตอนไล่ถ่านหลังจากที่ถ่านก้อนเก่ากลายเป็นขี้เถ้าไปแล้ว” (นิวกลม, 2558, น. 113) เป็นการเล่าเรื่องการหมุนเข็มนาฬิกาซึ่งไม่เป็นที่นิยมของคนไทย

ค) การตั้งคำถาม ผู้เขียนใช้วิธีตั้งคำถามเพื่อจุดประเด็นความคิดในเรื่องที่จะนำเสนอ มีทั้งคำถามที่ให้อ่านตอบในใจ และคำถามเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อเรื่อง เรื่อง ผลการวิจัยพบการเปิดเรื่องแบบการตั้งคำถาม จำนวน 7 คิดเป็นร้อยละ 17.5 เช่น **เรื่อง นักร้องนำกับศูนย์หน้า** “ผมไม่ได้ทำ เราช่วยกันทำ” เปิดเรื่องด้วยคำถามว่า “เวลาคุณคอนเสิร์ต คุณชอบช่วงไหนที่สุด” (Niew Klom, 2015, p. 69) ผู้เขียนเปิด

เรื่องด้วยคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านคิดและมีส่วนร่วมกับเรื่องที่อ่าน ก่อนที่ผู้เขียนจะอธิบายถึงช่วงเวลาที่ตนประทับใจในการชมคอนเสิร์ต

ง) การสรุปความสำคัญ ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยการสรุปความสำคัญของเรื่องไว้ตอนต้นเพื่อนำเข้าสู่เนื้อหา ผลการวิจัยพบการเปิดเรื่องแบบการสรุปความสำคัญ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10 เช่น *เรื่อง วันพุธ “ผ่านวันนี้ไปได้ก็สบายแล้ว”* เปิดเรื่องโดยการพูดถึง “วันศุกร์” ซึ่งเป็นวันทำงานวันสุดท้ายของสัปดาห์ “ใคร ๆ ก็เฝ้ารอวันศุกร์ด้วยกันทั้งนั้น เพราะหลังจากที่ต้องตื่นเช้าตรู่ ทำงานจนค่ำ ฝ่าฟันรถติดมาเกือบทั้งสัปดาห์ ก็ได้เวลาที่จะพักผ่อนกับวันหยุดสุดสัปดาห์เสียที คืนวันศุกร์จึงเป็นคนวัยสุขไปโดยปริยาย” (Niew Klom, 2015, p. 107) ผู้เขียนสรุปให้เห็นความสำคัญของวันพุธก่อนจะเล่ารายละเอียดของวันศุกร์ที่ทุกคนเฝ้ารอ

จ) การอ้างคำพูด ผู้เขียนเปิดเรื่องโดยการอ้างคำพูดหรือแนวคิดเพื่อให้ผู้อ่านคิดตามคำพูดหรือแนวคิดเหล่านั้น ผลการวิจัยพบการเปิดเรื่องแบบการอ้างคำพูด จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.5 เช่น *เรื่อง เพื่อนโคลัมเบียกับพี่จ๊วย “ยังไม่เคยทำ ไม่ใช่ทำไม่ได้”* เปิดเรื่องด้วยการเล่าถึงห้องเรียนภาษาอังกฤษ ครูชวนคุยกันเรื่องประสบการณ์ความรัก “เคยให้ดอกไม้ใครไหม” “เคยให้ดอกอะไร ให้ใครเนื่องในโอกาสอะไร” “แล้วเคยได้รับดอกไม้จากใครบ้างไหม” คนส่วนใหญ่ตอบคล้ายกันว่า “Never” หรือ “ไม่เคย” แต่มีเพื่อนชาวโคลัมเบียคนหนึ่งตอบว่า “Not yet” หรือ “ยังไม่ได้รับ” ทำให้ความหมายต่างออกไป (Niew Klom, 2015, p. 101)

ตาราง 2

ตารางแสดงกลวิธีการเปิดเรื่องในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้”

ลำดับที่	ลักษณะการเปิดเรื่อง	เรื่อง	ร้อยละ
1.	การสนทนากับผู้อ่าน	18	45
2.	การบรรยาย	8	20
3.	การตั้งคำถาม	7	17.5
4.	การสรุปความ	4	10
5.	การอ้างคำพูด	3	7.5

1.3 การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่อง คือ ส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นส่วนที่แสดงเนื้อหาสาระของสารคดีเรื่องนั้นโดยตรง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องการแสดงความรู้ข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ผู้เขียน อาจเป็นข้อคิดเห็นในทางใดทางหนึ่ง (Nukulkit, 2000, p.249) ผลการศึกษาพบการดำเนินเรื่อง 6 วิธี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังต่อไปนี้

ก) การอ้างอิงตัวบุคคล เป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยเล่าเรื่องของบุคคลที่มีวิถีคิด วิธีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เพื่อให้ผู้อ่านได้ประโยชน์จากเรื่องราว หรือ ชีวิตของบุคคลเหล่านั้น ผลการศึกษาพบการดำเนินเรื่องแบบการอ้างอิงตัวบุคคล จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.5 เช่น

เรื่อง ชายเข็นรถที่เยาวราช - “เปลี่ยนคำ เปลี่ยนความรู้สึก”

“ระวังขาด้วยนะครับ ระวังขาครับ”

ชายคนนั้นพูดเสียงนุ่ม ผู้คนบริเวณนั้นต่างแหวกทางให้เขา
เข็นรถผ่านไปสบาย ๆ ขณะที่กำลังหลบเข้าข้างทางให้เขา
เข็นรถผ่านไป ผมก็ยิ้มออกมา เมื่อในหัวกำลังเปรียบเทียบ
คำพูดที่เคยได้ยินจากคนเข็นรถรายอื่นอย่าง

“ทางหน้อยครับ ทาง”

“หลีกหน้อยพี หลีกหน้อย”

“รถมาครับ รถมา”

ผมพบว่า พี่ชายคนนี้เลือกใช้ถ้อยคำได้ดีกว่าพี่คนอื่น ๆ มาก

(Niew Klom, 2015, p. 63-64)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนดำเนินเรื่องด้วยการอ้างอิงตัวบุคคลที่ผู้เขียนเกิดความประทับใจในการใช้ภาษา เมื่อนำมาอ้างอิงถึงจึงทำให้เรื่องที่เขียนมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

ข) การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ เป็นการดำเนินเรื่องโดยใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนในการนำเสนอเนื้อหา ผลการศึกษาพบการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น

เรื่อง หูฟัง - “ความหงุดหงิดเป็นส่วนหนึ่งของความสุข”
ผมใช้เวลาแกล้งสายหูฟังอยู่ราวหนึ่งนาทีก่อนเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ที่ทำให้ใจได้ปรับสถานะและตั้งสติบอกกับตัวเองว่า กำลังจะเดินออกจากร้านอาหารเจียบ ๆ แห่งนี้ไปสู่โลกอันอีกทีก็อีกครั้ง ว่าแล้วผมก็ยัดหูฟังทั้งสองข้างหู และกดเลือกเพลงโปรดเมื่อเดินไปได้สองสามก้าว ขณะที่กำลังเพลิดเพลินกับบทเพลงที่ไพเราะ ก็คล้ายกับมีหนึ่งเสียงกระซิบผ่านหูฟังทั้งสองว่า “การแกล้งสายหูฟังที่พันกันนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการฟังเพลง”

(Niew Klom, 2015, p. 43)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนถ่ายทอดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการแกล้งสายหูฟังซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เขียนประสบอยู่เสมอ จึงนำประสบการณ์การนั้นมาแบ่งปันกับผู้อ่านที่อาจจะมีประสบการณ์อย่างเดียวกันให้เกิดความคิดว่า “การแกล้งสายหูฟังที่พันกันนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการฟังเพลง”

ค) การแสดงเหตุและผล เป็นการวิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ การแสดงเหตุ หรือ สาเหตุ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งอื่นตามมา ผลหรือผลลัพธ์ คือ สิ่งที่เกิดตามมาจากเหตุ ผลการศึกษาพบการแสดงเหตุและผล จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.5 เช่น

เรื่อง นักร้องนำกับศูนย์หน้า - “ผมไม่ได้ทำ เราช่วยกันทำ”
กับละครปิด จูฬาฯ ก็เช่นกัน ช่วงเวลาที่มีจะทำให้หน้าตาเอ๋อขึ้นมา มักจะเป็นช่วงเวลาแนะนำฝ่ายต่าง ๆ ที่ไม่ได้ยืนอยู่บนเวที... ฝ่ายสุดท้ายที่มักจะปรากฏกายอย่างน่าเอ็นดู คือฝ่ายหลังเวที หรือ Back Stage ที่จะโผล่หน้าให้เห็นเป็นกองทัพบ โดยที่นักแสดงทั้งหมดยืนเรียงรายจะก้มหัวและย่อตัวลงเผยให้เห็น ‘เบื้องหลัง’

“ขอได้รับความขอบคุณจากเรา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ฟังประโยคนี้ที่ไร ภาพของเพื่อน ๆ ตอนทำละครคณะก็ไหลเข้ามาในสมองทุกที แม้ผมจะเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ แต่การที่ส่วนประกอบเล็ก ๆ อย่างพวกเราประกอบเข้าด้วยกัน กระทั่งทำละครให้ทุกคนยิ้มและหัวเราะได้ มันก็เป็นเรื่องที่ทุกคนที่มีส่วนร่วมน่าจะชื่นใจไปด้วยกัน

(Niew Klom, 2015, p. 70-71)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนดำเนินเรื่องให้เห็นว่า การแสดงใด ๆ จะสำเร็จมีผลออกมาได้อย่างสวยงามนั้นมีสาเหตุมาจากการร่วมแรงร่วมใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความน่าชื่นใจไปพร้อม ๆ กัน

ง) การชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้าม การดำเนินเรื่องแบบชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้าม เพื่ออธิบายให้เห็นว่าในความแตกต่างหรือตรงกันข้ามยังมีข้อดีที่สนับสนุนกัน ผลการศึกษาพบการชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้าม จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.5 เช่น

เรื่อง สก๊อตช์-ไบรต์และฟองน้ำล้างจาน - “จะให้ดีต้องมีทั้งพระเดชและพระคุณ”

ฟองน้ำล้างจานกับสก๊อตช์-ไบรต์เป็นการรวมตัวระหว่างขั้วขัดแย้งสองอย่างนุ่มนวลกับหนักแน่น อ่อนโยนกับแข็งแกร่ง ละเอียดยกกับหยาบ เป็นหยินและหยางที่วางอยู่ในวงกลมเดียวกัน ระหว่างที่ผมกำลังล้างแก้ว ขัดกระทะ พลิกฟองน้ำและสก๊อตช์-ไบรต์ไปมา ผมก็คิดขึ้นได้ว่าภาชนะทั้งหลายที่เราต้องรับมือด้วยนั้นก็ไม่ว่ากันกับผู้คนในชีวิต ผู้คนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตเรานั้นมีมากมายหลายประเภท บ้างต้องการการพุดจาด้วยความอ่อนโยน บ้างก็ต้องเล่นบทโหดจึงจะปรับตัวเปลี่ยนพฤติกรรม บางเวลาเราก็อยากจะอ่อนละมุนกับเขา แต่บางเวลาการพุดกันตรงไปตรงมาอาจจะให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า

(Niew Klom, 2015, p. 176)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนดำเนินเรื่องโดยชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างกันอย่าง ฟองน้ำผิวนุ่มและสก็อตช์-ไบรด์ผิวหยาบซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกันแต่อยู่รวมกันเพื่อ ใช้ประโยชน์ในเวลาที่แตกต่างกัน

จ) การเปรียบเทียบ การดำเนินเรื่องแบบเปรียบเทียบเป็นการเปรียบเทียบ สิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจสารที่ผู้เขียนสื่อมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบ การดำเนินเรื่องแบบการเปรียบเทียบจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5 ดังตัวอย่าง

เรื่อง ห้องเก็บของ - “สิ่งที่มีค่าต้องรักษาให้ดี สิ่งที่ไม่ดี ควรโยนทิ้งไป”

บางครั้งผมนั่งมองบ้านที่เก็บข้าวของสารพัดเอาไว้ มันก็ชวนให้ผมรู้สึกที่บ้านหนึ่งหลังนี้ก็สมองหนึ่งก้อนดี ๆ นี่เอง ไม่ต่างจากสมองมีร่องรอยความทรงจำอยู่เต็มไปหมด ทุกซอกทุกมุม ทุกซดทุกหยัก

เมื่อได้นั่งลงจัดระเบียบบ้าน บ้านข้าวของที่ไม่ได้ใช้มานานแรมปีเข้าไป ‘เก็บ’ ไว้ในห้องเก็บของที่เพิ่งสร้างขึ้นมา ผมจึงได้พบว่าชีวิตดูเป็นระเบียบขึ้น และระเบียบนำมาซึ่งความสงบ เมื่ออยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมรัก ๆ ก็ยากที่จะสงบใจ

(Niew Klom, 2015, p. 200)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเปรียบเทียบ “สมอง” เสมือนเป็น “ห้องเก็บของ” ที่สะสมเรื่องราวจากความทรงจำต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่ไม่ต่างจากห้องเก็บของที่เก็บสิ่งของไว้มากมายเช่นกัน

ฉ) การยกถ้อยคำมาอ้างอิง ผู้เขียนยกเนื้อหาสาระและเนื้อเพลงใน โฆษณามาเป็นข้อคิดและแรงบันดาลใจ ผลการศึกษาพบการยกถ้อยคำมาอ้างอิงจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5 เช่น

เรื่อง โฆษณาฮอนด้า - “Hate Something, Change Something”

“หนึ่งโฆษณามาในรูปแบบของแอนิเมชันน่ารักสดใส...มีเพลงประกอบที่มีความหมายว่า ความเกลียดชังจะกลายเป็นสิ่งที่ดี กลายเป็นสิ่งที่เราไม่เกลียดชังได้ไหม ต่อมา มีหมุดดอกไม้สีขาวดอกไม้ใส่รถยนต์ ปลากะโตะดับ นักใช้ปากจิกแพะเอาหัวโขก เพนกวิน สองตัวช่วยกันเอาค้อนทุบ กระต่ายน้อยหยิบธนู ขึ้นมายิง รถยนต์อันน่ารำคาญนั้นด้วยความเกลียดชังที่ทุกคนใส่ลงไป เครื่องดีเซลเสียงดังควั่นด่าเก่าแก่ก็แปรสภาพกลายเป็นเครื่องใหม่ ไฉไล ...และเงียบ

Hate something, Change something.

Hate something, Change something, make something better-r-r-r

ใช้พลังแห่งความเกลียดชังเปลี่ยนรถยนต์น่ารังเกียจ นั้นให้น่ารัก

หากเกลียดสิ่งไหนก็ลงมือเปลี่ยนแปลงสิ่งนั้น ทำให้มันดีขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์มักเกิดขึ้นจากสองด้านต่อ คือ ชื่นชอบสิ่งนั้นมาก ๆ

อยากพัฒนาต่อให้ดียิ่งขึ้น และเกลียดสิ่งของที่ใช้งานอยู่ อยากทำมันให้ดีขึ้นเราไม่เกลียดมันอีกต่อไป”

(Niew Klom, 2015, p. 76-77)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนได้เล่าถึงการเรียนวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ สรุปแนวคิดได้ว่า สิ่งที่ดีอยู่แล้วยังดีได้อีก เราจึงเกลียดสิ่งต่าง ๆ มากกว่าที่จะชอบพวกมัน แต่เป็นการเกลียด ตั้งแ้ง จัปผิด เพื่อจะคิดสิ่งใหม่ให้ดีกว่าเก่า

ตาราง 3

ตารางแสดงกลวิธีการดำเนินเรื่องในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้”

ลำดับที่	ลักษณะการดำเนินเรื่อง	เรื่อง	ร้อยละ
1.	การอ้างอิงตัวบุคคล	17	42.5
2.	การเล่าเรื่องจากประสบการณ์	10	25
3.	การแสดงเหตุและผล	7	17.5
4.	การชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้าม	3	7.5
5.	การเปรียบเทียบ	2	5
6.	การยกถ้อยคำมาอ้างอิง	2	5

1.4 การปิดเรื่อง

บทสรุปของเรื่อง คือ ส่วนที่เป็นตอนปิดเรื่องซึ่งมีความสำคัญเท่ากับความนำ เพราะเป็นตอนที่ผู้เขียนรวมใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อย้ำประเด็นความให้ผู้อ่านได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น (Punnotok, 1984, p. 63) ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการปิดเรื่องมีลักษณะร่วมกันทุกเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100 คือ สรุปแบบฝากข้อคิด ซึ่งตรงกับแนวคิดของหนังสือที่ว่า “ข้อคิดและแรงบันดาลใจ” เป็นการพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส แปรอุปสรรคหรือปัญหาให้เป็นพลังและการส่งเสริมการมองโลกในเชิงบวก เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้แก่ชีวิตทั้งในด้านการทำงาน การเข้าสังคมและการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น

เรื่อง ทุกคน ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกสถานที่ - “โลกนี้ไม่มีปัญหา และศัตรู มีแต่ครูกับบทเรียน”

“โดยนิลยส่วนตัว ผมชอบ ‘เรียนรู้’ มากกว่า ‘สู้รบ’ จึงขอหลบจากตำแหน่ง ‘ขุนพลประจัญบาน’ ไปสวมตำแหน่ง ‘ขุนพลอาจารย์บาน’ แทน เพราะผมลองนั่งนิ่ง ๆ คิดไปคิดมาอย่างถ้วนถี่มาตั้งยี่สิบเก้าปีแล้ว สุดท้ายผมก็ได้ข้อสรุปว่า คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อออกไป ‘รบ’ แต่เราเกิดมาเพื่อออกไป

‘ลบ’ ต่างหาก ‘ลบ’ สิ่งที่เราไม่เข้าใจทิ้งไป เพื่อจะได้มีชีวิต
ที่ทุกข์น้อยลง”

(Niew Klom, 2015, p. 24-25)

ผู้เขียนปิดเรื่องโดยการให้ข้อคิดว่าคนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อออกไป “รบ”
แต่เราเกิดมาเพื่อออกไป “ลบ” สิ่งที่เราไม่เข้าใจทิ้งไป เป็นการสรุปใจความสำคัญเพื่อ
เน้นย้ำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

2. กลวิธีการใช้ภาษา

การใช้ภาษาของนักเขียนแต่ละคนย่อมมี “ลักษณะเด่นเฉพาะตัวไม่ซ้ำ
แบบกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้แต่งแต่ละคนต่างก็มีแบบแผนในการเลือกสรรคำ การ
เลือกใช้สำนวนโวหาร และวิธีการเรียบเรียงประโยคแตกต่างกัน” (Nukulkit,
2000, p. 139) ขึ้นอยู่กับลีลาภาษาของนักเขียนแต่ละคน หนังสือรวมสารคดี
เรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” มีการศึกษาด้านระดับภาษา การใช้คำ และการใช้
ประโยค ดังนี้

2.1 ระดับภาษา

ในสังคมมีบุคคลหลายระดับย่อมมีการใช้ระดับภาษาที่แตกต่างกัน
ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้ภาษากึ่งแบบแผนตลอดทั้งเรื่อง “ภาษากึ่งแบบแผน” คือ
การใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ สุภาพรัดกุมกว่าภาษาแบบไม่เป็นแบบแผน หรือ ภาษา
ปาก แต่ไม่เคร่งครัดพิธีการเท่าภาษาแบบแผน เช่น ภาษาในการเขียนข่าว บทความ
วารสาร นิตยสาร (Satomsunritpol, 2015, p. 15-16) และมีการใช้ภาษาแบบไม่เป็น
แบบแผนบอกเล่าเรื่องราวและแสดงความคิดเห็น ซึ่งทำให้อ่านรู้สึกสนุกสนาน และ
เป็นกันเองกับผู้เขียน เช่น

เรื่อง ต่อเวลาพิเศษ - “ไม่มีเวลาธรรมดา ทุกเวลา คือ ‘เวลา
พิเศษ’”

“ทุ่มเทอย่างหนัก เพราะได้ตระหนักแล้วว่า ‘เวลากำลังจะ
หมดแล้ว’ จะว่าไปก็คล้ายกับการบริหารเวลาในชีวิต หากเรา
แบ่ง ‘เวลาพิเศษ’ ให้ตัวเองในแต่ละวัน เราคงใช้มันอย่าง

คุ้มค่ามากขึ้น เพราะทุกเวลาก็คือ ‘เวลาพิเศษ’ ที่ ‘ทำประตุ’
ได้ ไม่เห็นต้องรอให้ถึงช่วงสุดท้ายของการแข่งขัน หรือวัน
สุดท้ายของชีวิตแล้วค่อยคิดจะบุกหนัก เพราะถ้าถึงตอนนั้น
แล้วทำประตุไม่ได้ เราคงต้องย้อนถามตัวเองว่า ‘ทำไมไม่บุก
หนักแบบนี้แต่แรก’”

(Niew Klom, 2015, p. 118)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้ภาษาถึงแบบแผนอธิบายเกี่ยวกับการบริหาร
เวลาในชีวิต และยกตัวอย่างให้เห็นว่า ทุกเวลาเป็นช่วงเวลาพิเศษได้ และใช้ภาษา
แบบไม่เป็นแบบแผน หรือ ภาษาปากในข้อความสุดท้าย “ทำไมไม่บุกหนักแบบนี้แต่
แรก” ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเป็นกันเองกับผู้เขียนและย้อนถามตัวเองในคำถามเดียวกัน

2.2 การใช้คำ

การใช้คำเพื่อสื่อแนวคิด อารมณ์ ความรู้สึก มุมมองในการใช้ชีวิตในลักษณะ
ที่แตกต่างกันออกไป ผลการศึกษาพบ การใช้ถ้อยคำในหนังสือ “อาจารย์ในร้านคุกกี้”
ตามลักษณะ ดังนี้

ก) คำซ้อน คำซ้อนคือคำที่มีคำเดียวสองคำ ทำให้มีความหมายใหม่ หรือ
เสียงใกล้เคียงกันซ้อนเข้าคู่แล้วเกิดความหมายใหม่ ผลการศึกษาการใช้คำซ้อนเพื่อ
เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นและเกิดภาพที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน เช่น โดยนิตย
ส่วนตัวผมชอบ ‘เรียนรู้’ มากกว่า ‘สู้รบ’ จึงขอหลบจากตำแหน่ง ‘ขุนพลประจัญบาน’
ไปสวมตำแหน่ง ‘ขุนพลอาจารย์บาน’ แทน (Niew Klom, 2015, p. 118) ผู้เขียนใช้คำ
ว่า สู้ และ รบ ซ้อนกันเพื่อย้ำความของการต่อสู้ การเอาชนะ เพื่อให้เห็นความ
พยายามในการเอาชนะ

ข) คำสแลง คำสแลงหมายถึงถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้กันเฉพาะกลุ่ม หรือใช้
ในระยะเวลาหนึ่ง ได้รับความนิยมในระยะหนึ่งมีการใช้ไม่นานก็สูญหายไปเพราะหมด
ความนิยม เช่น ด้วยเหตุนี้ ทีมชาติไทยจึงขาด ‘ฉลามนิว’ ไปช่วย ‘ฉลามนุก’ คว่า
เหรียญทอง (Niew Klom, 2015, p. 36) ผู้เขียนใช้คำว่า ฉลาม ในความหมายผู้ที่
ว่ายน้ำเก่ง เพราะครั้งหนึ่งในประเทศไทยมีนักกีฬาว่ายน้ำชื่อ “นุก” ได้รับเหรียญทอง

ในการแข่งขันว่ายนน้ำจึงได้รับฉายา “ฉลามนุก” ผู้เขียนจึงใช้คำสแลง “ฉลามนีว” สื่อความหมายถึงตนเป็นผู้ว่ายนน้ำเก่ง

ค) คำภาษาต่างประเทศ คำภาษาต่างประเทศมีการนำมาใช้มากขึ้นในงานเขียนภาษาไทย จากการศึกษาพบการใช้คำภาษาต่างประเทศ เช่น

When you forgive, you love.

ผมชอบในสิ่งที่คุณลงบอกกับชายหนุ่ม

เมื่อให้อภัย เราจะรัก

(Niew Klom, 2015, p. 31)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้ข้อความภาษาอังกฤษ *When you forgive, you love.* โดยมีคำแปลภาษาอังกฤษอยู่อีกบรรทัดหนึ่ง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจกับคำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้

ง) คำให้เกิดจินตภาพ คำให้เกิดจินตภาพ คือ คำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นมาในจิตใจ ภาพที่เห็นด้วยความรู้สึก เช่น

“เฟลปส์ตอบโต้มันด้วยการว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ
ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ
ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ
ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ
ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ ว่ายนน้ำ...”

(Niew Klom, 2015, p. 84)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้คำว่า “ว่ายนน้ำ” จำนวน 32 คำ วางรูปแบบคล้ายวรรณรูป ทำให้เกิดจินตภาพเป็นการทิ่มแทงการว่ายนน้ำอย่างมากของ “เฟลปส์” ที่ปรากฏในเรื่อง

จ) คำที่มีความหมายโดยนัย หรือ ความหมายแฝง เป็นคำที่มีความหมายที่เชื่อมโยงความคิด มีความหมายแตกต่างไปจากพจนานุกรม เช่น

“โดยนิสัยส่วนตัวผมชอบ ‘เรียนรู้’ มากกว่า ‘สู้รบ’ จึงขอ
หลบจากตำแหน่ง ‘ขุนพลประจัญบาน’ ไปสวมตำแหน่ง
‘ขุนพลอาจารย์บาน’ แทน”

(Niew Klom, 2015, p. 84)

จากข้อความข้างต้นตามพจนานุกรม “ขุนพล” หมายถึง แม่ทัพ
“ประจัญบาน” หมายถึง รบอย่างตะลุมบอน แต่ผู้เขียนใช้คำว่า “ขุนพลอาจารย์
บาน” แทนความหมายของ “ขุนพลประจัญบาน” หมายถึง แม่ทัพที่รบอย่าง
ตะลุมบอน เป็นผู้ที่มีความชำนาญมากแทนความหมาย แม่ทัพที่รบอย่าง
ตะลุมบอน

2.3 การใช้ประโยค

ประโยคคือการนำคำมาเรียงต่อกันให้มีความหมายครบบริบูรณ์ สามารถ
เข้าใจได้ตามเจตนาของการสื่อสาร ผลการศึกษาการใช้ประโยคในหนังสือ “อาจารย์ใน
ร้านคุกกี้” ปรากฏประโยค 4 ประเภทดังต่อไปนี้

ก) ประโยคคำถาม คือ ประโยคที่มีลักษณะการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ
ซึ่งเป็นประโยคคำถามที่มีเจตนาถามเพื่อตอบ และประโยคคำถามที่ไม่มีเจตนาถามเพื่อ
ตอบ เช่น

“หนึ่งเรื่องที่คุณจักรกฤษณ์ อนันตกุล พูดไว้บนเวทีพะชะ
คุชะ ซึ่งผมพยักหน้าเห็นด้วย เขาบอกว่าหลายครั้งที่เราชอบ
พูดกันว่า ‘โธ่เอ๊ย ไอเดียนี้ผมก็เคยคิด’ ว่าแล้วก็ทำหน้าแข็ง ๆ
ว่ามันไม่เห็นจะเจ๋งตรงไหน แต่ความจริงมีอยู่ว่า ความคิดที่
ไม่ได้ลงมือทำนั้นก็แค่อากาศ ถ้าไม่ทำมันขึ้นมาก็ไม่ได้มี
ประโยชน์อะไร เขาเคยดูงานสร้างสรรค์ชิ้นหนึ่งกับรุ่นพี่ของ
เขา แล้วเขาก็หันไปบอกกับพี่คนนั้นว่า ‘ไอเดียนี้ผมก็เคยคิด
นะพี่’ รุ่นพี่คนนั้นตอบว่ายังงี้รู้ไหมครับ ‘แล้วทำไมจึง
ไม่ทำ’”

(Niew Klom, 2015, p. 54)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้ประโยคคำถามที่ไม่มีเจตนาในการถามเพื่อตอบว่า “รุ่นพี่คนนั้นตอบว่ายังไงรู้ไหมครับ” เพื่อเป็นการสนทนากับผู้อ่าน และใช้ประโยคคำถามเพื่อตอบ “แล้วทำไมถึงไม่ทำ” จากประสบการณ์ได้รับมาสื่อสารอีกด้วย

ข) ประโยคสรุปความ คือ การเรียบเรียงประโยคที่มีประเด็นย่อย ๆ หลายประเด็น โดยใช้คำเช่น ก็คือ สรุปได้ว่า นั่นคือ ดังนั้น เพื่อสรุปความในประโยค เช่น

“ยังไม่ต้องนับว่าหัวหน้าคงชอบใจที่มีลูกน้องเป็นไม้จิ้มฟันสองปลายแหลม แต่เรื่องที่สำคัญกว่านั้น ผมสรุปว่าการเป็นไม้จิ้มฟันนั้นสนุกกว่าการเป็นเข็ม เพราะมันทำให้เรามีชีวิตที่พลิกแพลงได้”

(Niew Klom, 2015, p. 54)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้ “สรุปว่า” เป็นส่วนหนึ่งของการสรุปความในประโยคเพื่อเห็นว่า การเป็นไม้จิ้มฟันสนุกกว่าการเป็นเข็มเพราะมีชีวิตที่พลิกแพลงได้

ค) ประโยคขนานความ เป็นประโยคที่มีเนื้อความเกี่ยวกันต่อเนื่องและเสริมความกัน ช่วยให้ข้อความเด่นชัดขึ้น มักปรากฏสันฐานคู่เชื่อมให้เห็น เช่น เมื่อใด..เมื่อนั้น ฉนั้นใด..ฉนั้นนั้น เมื่อ...จะ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

“เมื่อได้ฟังคำพูดจากคุณแม่ของเพื่อนสาวในวันนี้ ผมจึงรู้สึก
ว่า ‘ความรัก’ กับ ‘การให้อภัย’ นั้นมีอะไรเกี่ยวข้องกัน
‘เมื่อรัก เราจะให้อภัย’ กับ ‘เมื่อให้อภัย เราจะรัก’
ไม่รู้เหมือนกันว่าสิ่งไหนเกิดก่อนสิ่งไหนเกิดหลัง คำถามนี้
อาจไม่ต้องการคำตอบ ก็เหมือนกับไก่กับไข่ นั่นแหละ เราไม่เห็น
ต้องตอบว่าสิ่งใดเกิดก่อนสิ่งใด แต่ที่แน่ ๆ – เมื่อไม่มีสิ่งหนึ่ง
ก็ไม่มีอีกสิ่งหนึ่ง”

(Niew Klom, 2015, p. 31-32)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนใช้สำนวน “เมื่อ..จะ” เป็นคู่เทียบระหว่าง “ความรัก” และ “การให้อภัย” ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของความรักและการให้อภัย ที่ควรอยู่คู่กัน

ง) ประโยคขัดความ เป็นประโยคที่เนื้อความขัดกัน ประโยคแรกแสดงความขัดแย้งกับประโยคที่ตามมา ช่วยทำให้เรื่องน่าสนใจ สะดุดใจ โดยนำความมาเทียบกัน เช่น

“โดยนิสัยส่วนตัว ผมชอบ ‘เรียนรู้’ มากกว่า ‘สู้รบ’ จึงขอ
หลบจากตำแหน่ง ‘ขุนพลประจัญบาน’ ไปสวมตำแหน่ง
‘ขุนพลอาจารย์บาน’ แทน เพราะผมลองนั่งนิ่ง ๆ คิดไปคิดมา
อย่างถ้วนถี่มาตั้งยี่สิบเก้าปีแล้ว สุดท้ายผมก็ได้ข้อสรุปว่า
คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อออกไป ‘รบ’ แต่เราเกิดมาเพื่อ
ออกไป ‘ลบ’ ต่างหาก ‘ลบ’ สิ่งที่เราไม่เข้าใจทิ้งไป เพื่อจะได้
มีชีวิตที่ทุกข์น้อยลง”

(Niew Klom, 2015, p. 24-25)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ประโยคขัดความเมื่อกล่าวถึงข้อสรุปว่า “คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อออกไปรบ “แต่” เราเกิดมาเพื่อออกไปลบเรื่องราวที่ไม่เข้าใจทิ้งไป ซึ่งเป็นการนำความมาเทียบกันให้เห็นความขัดกันของ “รบ” และ “ลบ” ที่ออกเสียงคล้ายกันแต่ความหมายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

สรุปและอภิปรายผล

วัจนลีลาของนิวกลมในหนังสือรวมสารคดีเรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” ในส่วนของกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาแบ่งโครงสร้างตามการเขียนสารคดี คือ การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง นิวกลมใช้กลวิธีตั้งชื่อเรื่อง 4 ลักษณะ คือ ตั้งชื่อเรื่องตามเนื้อหาสาระของเรื่องเพื่อเตรียมตัวผู้อ่านให้พร้อมสำหรับสาระสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง ตั้งชื่อเรื่องตามตัวละครสำคัญเพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจว่าบุคคลที่กล่าวถึงคือใคร มีความสำคัญเช่นไร ตั้งชื่อเรื่องแบบเปรียบเทียบ

ให้เห็นนัยของความหมายที่แตกต่างกัน และตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่สำคัญของเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพเกี่ยวกับสถานที่นั้น

การเปิดเรื่องคือการนำเข้าสู่เนื้อหา นีวกลมใช้กลวิธีเปิดเรื่อง 5 วิธี ได้แก่ การสนทนากับผู้อ่านเพื่อเชื่อมโยงกับสาระที่จะนำเสนอ การบรรยายเหตุการณ์เล่าเรื่องและแนวคิดที่ปรากฏเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น เปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเพื่อจุดประเด็นความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำเสนอทั้งเพื่อให้ผู้อ่านตอบคำถามในใจและเชื่อมโยงสู่เนื้อหา นอกจากนี้ยังมีการเปิดเรื่องด้วยการสรุปความสำคัญของเรื่องไว้ตอนต้นทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องย่อ ๆ และเปิดเรื่องด้วยการอ้างคำพูดหรือแนวคิดสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจรายละเอียดในเรื่อง

การดำเนินเรื่อง นีวกลมใช้วิธีการดำเนินเรื่องที่หลากหลายและน่าสนใจ 6 วิธี ได้แก่ การอ้างอิงตัวบุคคลที่มีวิถีคิดและการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เพื่อผู้อ่านสามารถใช้เป็นแบบอย่างได้ การเล่าเรื่องจากประสบการณ์โดยตรงในการนำเสนอเนื้อหาแล้วบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินเรื่องด้วยการแสดงเหตุและผล เพื่อให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ดำเนินเรื่องโดยชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกันเพื่ออธิบายให้เห็นข้อดีที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินเรื่องด้วยการเปรียบเทียบและยกถ้อยคำมาอ้างอิง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องและเกิดข้อคิดและแรงบันดาลใจจากข้อความที่ยกมาเหล่านั้น

การปิดเรื่องคือส่วนที่มีความสำคัญเท่ากับการเปิดเรื่อง เพราะเป็นการปิดท้ายของเนื้อเรื่องให้สมบูรณ์และชัดเจน นีวกลมใช้กลวิธีปิดเรื่องด้วยการสรุปแบบฝากข้อคิดด้วยคำคม ประโยค หรือข้อความสั้นที่กระชับแสดงให้เห็นใจความสำคัญที่ครอบคลุมเนื้อหาของเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่ต้องการนำเสนอ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษาในหนังสือรวมสารคดีเรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” ของนีวกลม ทั้งระดับภาษา การใช้คำ และการใช้ประโยค พบว่าผู้เขียนใช้ภาษาทั้งแบบแผน และภาษาแบบไม่เป็นแบบแผน เพื่อสร้างความเป็นกันเอง

แก่ผู้อ่าน ใช้คำซ้อนเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ ใช้คำสแลงตามกระแสนิยมเพื่อความน่าสนใจของเนื้อเรื่อง ใช้คำภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างความแตกต่างของเนื้อเรื่อง ใช้คำให้เกิดจินตภาพเพื่อสื่อภาพและอารมณ์ความรู้สึกให้ชัดเจน และใช้คำที่มีความหมายโดยนัย เพื่อเชื่อมโยงความหมายและกระตุ้นให้ผู้อ่านได้คิดตาม

สำหรับประโยค พบว่า ผู้เขียนใช้ประโยคคำถามทั้งที่มีเจตนาตอบและไม่มีเจตนาถามเพื่อตอบกระตุ้นให้ผู้อ่านคิดและเกิดความสนใจในการตั้งคำถามนั้น ใช้ประโยคสรุปความเพื่อทำให้เรื่องย่อหลายประเด็นเข้าใจง่ายขึ้น ใช้ประโยคขนานความที่มีเนื้อความต่อเนื่องและเสริมกันให้ข้อความเด่นชัด และประโยคขัดความเพื่อทำให้เรื่องน่าสนใจและสร้างอารมณ์ในการอ่าน

การเขียนสารคดีให้น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่านนั้น กลวิธีการนำเสนอและการใช้ภาษาของผู้เขียนย่อมจะต้องน่าสนใจด้วย หนังสือรวมสารคดีเรื่อง “อาจารย์ในร้านคุกกี้” ของนิ่วกลมเป็นการถ่ายทอดข้อคิดและแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตด้วยกลวิธีการนำเสนอที่หลากหลายทั้งการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องที่น่าติดตาม ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็มีการเลือกสรรถ้อยคำ และประโยคได้อย่างลงตัว กลวิธีการนำเสนอและการใช้ภาษาจึงเป็นวัจนลีลาของนิ่วกลมที่สร้างความประทับใจ โกล้ซิด และเป็นกันเองกับผู้อ่าน ทำให้งานเขียนเป็นที่ยอมรับกับผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวรรณลีลาในงานเขียนของนักเขียนร่วมสมัยคนอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน เช่น ปะการัง เพื่อพิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาและใช้ภาษาอย่างไรจึงประทับใจผู้อ่าน

References

Boonkhachorn, T. (1990). *Novel and Thai Society*. Srangsan Printing. [in Thai]

- Lohitkun, T. (2001). *Before a Documentary*. Praew Publishing. [in Thai]
- Mascharus., T. (1996). *Documentary and Documentary Writing*. Miti Mai Publishing. [in Thai]
- Mosikarat, T., Boonkhachorn, T., & Suepson, P. (1991). "Reading" in *Thai vol. 1 unit 9-15*. Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Na Nakhon, P. (1971). *The Art of Writing Literature*. Khao Fang Publishing. [in Thai]
- Nantachantoon, S. (2000). *Writing for Communication 2*. Kasetsart University. [in Thai]
- Niew Klom, (Alias). (2015). *Techer in the Cookie Shop*. (14th ed.). KOOB Publishing. [in Thai]
- Nukulkit, S. (2000). *Modern Thai Literature*. (2nd ed.). Nanmeebooks Publishing. [in Thai]
- Panthummasut, S. (1990). "Non-fiction Writing" in *Thai vol. 6 (Writing for Teacher) unit 9-15*. (3rd ed.). Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Phongsuk, K. (2010). *Content and language techniques in Niw Klom's travelogues* [Masters dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20549> [in Thai]
- Punnotok, T. (1984). *The Study of Contemporary Literature*. Thai Watana Panich Press. [in Thai]
- Satawethin, C. (1975). *Language Used in Higher Education*. Sutthisarn Printing. [in Thai]
- Satornsumritpol, S. (2015). *Thai for Communication*. (4th ed.). Triple Group Printing.
- Thongklad, S. (2016). The concept in Travelogues of Niw Klom "Khwaam fan thi man sud thay. *Journal of The Way Human Society*, 4(3), 278-295. [in Thai]